

## LAISVĖ—LIBERTY

Vienintelis lietuvių kalboje  
dienraštis Rytinėse Valstijose

Dalis Queens apskrityje (N. Y.) \$11.00  
Kanadoje 11.00  
Kitur užsienyje 15.00  
Metan prenumerata:  
Jungtinėse Valstijose 10.00  
Pavienio egzempl. kaina 5 centai

## LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

## LAISVĖ—LIBERTY

The Only Lithuanian daily in  
Eastern States

110-12 Atlantic Avenue

Richmond Hill 19, N. Y.

Telephone Virginia 9-1827

PRICE 5c A COPY

No. 2

\*\*\*\*

Richmond Hill 19, N. Y., Penktadienis, sausio (Jan.) 3, 1958

\*\*\*\*

METAI 47-8

## KRISLAI

Reikėtų pasirūpinti.  
Gaila, jeigu užsirdarys.  
Bus kreivas atsakymas.  
Daug gero ir Amerikai!  
Turės skaitytis.

Rašo A. Bimba

Praėjusiais metais didokas  
skaičius draugų užrašė Laisvę  
Lietuvon savo giminėms. Tai  
buvo graži dovana.

Nors, tiesa, nevisiškai regu-  
liariškai, bet Laisvę Lietuvą  
pasiekia. Žmonės ją ten skai-  
to su pamėgimu.

Bet štai kokia problema:  
Beveik visos minėtos prenu-  
meratos ju išsibaigė. Reikėtų  
jas atnaujinti. Reikėtų pasirū-  
pinti tiems, kurie jas buvo pri-  
ginaliai užrašę.

Ką sakote, draugai?

Komunistų Partijos Admi-  
nistracinis Komitetas' paskel-  
bė savo nutarimą. Pataria su-  
laikyti "Daily Workerio" iš-  
leidimą. Nebegalima išsivers-  
ti finansiškai.

Dar šį klausimą svarstys vi-  
sas Centralinis Komitetas.  
Veikiausia ir jis nebesuras  
būdų dienraščio išgelbėjimui.

"Daily Workerio" mirtis  
reikėtų didelį visam Amerikos  
darbo žmonių judėjimui smū-  
gį. Iš vienos pusės reakcija, iš  
kitos nesupratimai pačių ko-  
munistų gretose, matyt, pada-  
rė tolimesnį dienraščio išleidi-  
mą neįmanomą!

Tačiau kaip ėjo, taip eis,  
gal dar sustiprins tas ir pakei-  
sint savitrašius "The Wor-  
ker". Minėtame komiteto nu-  
tarime pažangiečiai raginami  
suglausti savo eiles aplinkui  
savitrašči.

Mūsų Valstybės sekretorius  
John Foster Dulles pabaigoje  
šio mėnesio pasileis į Turkijos  
sostinę Ankarą. Jis nusprendė  
dalyvauti Bagdado pakto na-  
rių susirinkime garbės svečiu.

Spauda sako, jog tai bus  
mūsų atsakymas į dabar Egipt-  
to sostinėje Kaire einantį Azi-  
jos ir Afrikos tautų suvažiavi-  
mą.

Bet man atrodo, toks atsa-  
kymas bus kreivas ir klaidin-  
gias.

Dabartiniam suvažiavime  
kaiba apie Azijos ir Afri-  
kos tautų ir žmonių įsivei-  
mą.

Na, o Ankaroje svarbiau-  
sias klausimas bus kaip labiau  
apsiginkluoti. Turkija, Pakis-  
tanas, Irakas ir Iranas parei-  
kalau dar daugiau ginklų iš  
Amerikos.

Du nesuderinami dalykai.  
Mūsų sekretoriui teks nusivil-  
ti: Tuo keliu niekas nelaimės  
Azijos ir Afrikos žmonių  
Amerikos pusėn.

Tiesa, tarybiniai sputnikai  
kai kuriuos amerikiečius labai  
įgąsdino. Bet jie ir daug ge-  
ro padarė. Žiūrėkite, kaip su-  
sirūpinta visa mūsų mokyklų  
sistema. Reformos siūtomos  
viena po kitos.

Jau ir prezidentas Ike žada  
iš federalinio išdo duoti visą  
bilijoną dolerių reformavimui  
mokyklų sistemos, gerinimui  
apmokymo mūsų jaunuome-  
nės.

Galimas daiktas, kad sput-  
nikai bus privertę mūsų val-  
dovus ir mokyklų sistemos ve-  
dėjus mokslininkus pakelti  
nors jau ton pačion pagarbon.  
Rokioje randasi futbolės ir

Neutrališkumas jau  
purto karinį NATO

Washingtonas. — Euro-  
poje ir Azijoje eilės šalių  
nusistatymas laikytiš nuo-  
šaliai, neutrališkai nuo ka-  
rinių blokų, jau purto NA-  
TO. Po konferencijos Pary-  
žiuje buvo laukta, ką pasa-  
kys Eisenhoweris ir Dulles.  
Jų raportas dalykų nepatai-  
sė. Aišku, kad Amerikos de-  
legacija susitiko NATO  
konferencijoje su opozicija.

NATO konferencijoje, ne-  
visi jo nariai, sutiko prin-  
cipe, kad jų šalyse būtų įs-  
teigta bazės ir sandėliai dėl  
atominių ir hidrogeninių

bombų ir raketų. Bet tai  
tik "principe", kas reiskia  
ateičią. O kas jau darosi  
Anglijoje?

NATO konferencijoje eu-  
ropiniai delegatai linko prie  
susitarimo su Sovietais, nes  
jie žinojo, kad jų šalių  
žmonės nenori ir bijo karo.  
Danijos ir Norvegijos  
premjera atvirai pasakė,  
kad jų šalyse negalima  
steigti atomų ir raketų ba-  
zės. Dabar tas skandinavų  
nusistatymas jau vis dau-  
giau randa pritarimo ir ki-  
tose šalyse.

Afro-Azijos konf. už  
taiką, laisvę, gerbūvį

Kairas, Egiptas. — Afro-  
Azijos tautų solidarumo  
konferencijoje vyravo trys  
svarbūs nusistatymai,  
būtent: už taiką, laisvę ir  
gerovę visiems žmonėms.

Reikalaujant taikos, bu-  
vo priimta rezoliucija, afsi-  
kreipianti į Angliją ir JAV  
priimti Tarybų Sąjungos  
siūlymą sustabdyti atomų  
bombų bandymus po 1958  
metų sausio 1 dienos ir at-  
sisakyti nuo atominių gink-  
lų.

Tautų laisvės klausime  
buvo kritikuota rasinis ir  
kitokis žmogaus pavergim-  
as. Iškelta viešumon Little  
Rock negrų persekiojimas,  
kaipo įrodymas Amerikos  
demokratijos silpnumo.

Žmonių gerovei buvo  
pripažinta, kad žmonių na-  
cionalizavimas yra liaudies  
gerbūvio pakėlimas. Kaipo  
faktas įrodymui paimta Su-  
ezo kanalo perėmimas ir  
tautos rankas iš privatinių  
valdytojų ir vėlesni įvykiai  
Indonezijoje, jau nekalbant  
apie Tarybų Sąjungą ir  
liaudiškas respublikas.

Suvažiavimas įsteigė Kai-  
ro mieste Afro-Azijos Nuo-  
latinį Solidarumo Komiteta,  
kuris vadovaus pravedi-  
mui nutarimui.

Visą laiką konferencijoje  
viešpatavo gražus vienin-  
gumas. Delegatai tvirtai  
stovėjo už taikoje sugyve-  
nimą valstybių.

## Easton, Pa.

Mirė F. Malkaitis

Sausio 2 d., anksti rytą,  
mirė Feliksas Malkaitis.  
Daugiau žinių apie jo mir-  
tį ir laidojimą bus vėliau  
pranešta. Šią žinią telefo-  
nu ant greitųjų pranešė  
Laisvės Administracijai  
jaunoji Tilvikienė iš Easto-  
no.

Beizbolės čempionai.  
Tai bus didelis mokslo ir  
apsivietos laimėjimas.

Rytinė Vokietija atima sve-  
timšaliams diplomatams ir  
šiaiip visokiems galvočiams  
privilegiją trauktytis po jos  
žemę be jos leidimo. Dabar  
turės išsiimti vizas.

O tai reiskia, kad Demokra-  
tinė Vokietijos Respublika vi-  
siems pasako: Arba skaityk-  
tės su mumis, arba ne kojos  
neikelsite į mūsų žemę!

Gerai, kad šiuo tarpu buvo  
išvengta New Yorko miesto  
važiuotės darbininkų streiko.  
Darbininkai beveik visus savo  
reikalavimus laimėjo derybo-  
mis.

Streikas, ypač važiuotės  
darbininkų, yra labai rimta  
kovos priemonė. Jos darbinin-  
kai griebiasi tik tada, kada  
visos kitos priemonės nebepa-  
deda laimėti teisingus reika-  
vimus.

## Irane yra neramu

Beirutas, Lebanonas. —  
Irane vėl prasidėjo neramu-  
mai. Tai nėra sukilimai,  
bet bendras nepasitenkinim-  
as Pahveli šako politika.  
Namie jis pašaliko su A-  
merikos pinigais, ginklais  
ir patarėjais. Užsienio jo  
politika stovėti išvien su  
Vakarais. Visur girdisi  
klausimas: "Už ką mes ka-  
riausime ir dėl ko?"

Tarybų prekyba su  
užsienio šalimis

Maskva. — Metų paba-  
goje Tarybų Sąjunga at-  
naujino ir padarė eilę nau-  
jų prekybos sutarčių su už-  
sienio valstybėmis. Su Va-  
karų Vokietija baigiama  
susitarti prekybai dėl trijų  
metų, kuri sieks \$928,000,  
000 vertės. Su Italija pada-  
ryta sutartis, kuri sieks  
\$515,000,000 vertės. Su Fran-  
cūzija taip pat pasirašyta  
metams sutartis, pagal ku-  
rią biznio bus už \$196,000,  
000.

Madridas. — Ispanijos  
valdžia patenkinta, kad  
Jungtinės Valstijos nori I-  
spaniją padaryti NATO na-  
riui. Ispanija turi 500,000  
vyrų armiją.

"Taika, tai visų šalių  
reikalas" - Tito

Belgradas. — Jugoslavi-  
jos prezidentas Tito, kalbė-  
damas Naujų Metų proga,  
pasisakė, kad jis remia val-  
stybių vadų konferencijos  
reikalą. Bet jis sakė, kad  
tai yra reikalas ne vien di-  
džiųjų valstybių bet ir ma-  
žų. Jis sakė, kad karas ir  
taika liečia visas šalis, to-  
dėl ir konferencija turėtų  
būti didelių ir mažų valsty-  
bių vadų.

Kiek yra vertas dabar  
USA doleris

Washingtonas. — Dole-  
ris, kaip buvo 100 centų,  
taip ir yra, bet jo vertė  
tik 48.3 cento tos vertės,  
kuria jis turėjo 1939 me-  
tais. Išeina, kad doleris ma-  
žiau vertas, kaip pusę 1939  
m. dolerio. Kitaip, kiek  
žmogus reikmenų 1939 me-  
tais galėjo nusipirkti už  
\$483, tai dabar už tuos pa-  
čius reikmenis reikėtų mo-  
kėti \$1,000.

Albanija nutūpdino  
Anglijos lėktuvą

Londonas. — Albanijos  
kariniai lėktuvai privertė  
jos teritorijoje nusileisti  
britų keleivinį lėktuvą. Al-  
banija kaltina, kad anglų  
lėktuvas "Douglas" skrai-  
dė virš sostinės ir kitų  
miestų. Anglija protestuoja  
ir reikalauja lėktuvą gra-  
žinti. Tarpe Anglijos ir Al-  
banijos diplomatijos ryšys  
nėra nuo 1946 m., kada bri-  
tų karo laivai, plaukiodami  
Albanijos pasienyje, susiga-  
dino į minas.

Vieton 75,000 žmonių  
atvyko tik 3,600

Washingtonas. — Pagal  
vyriausybės patvarkymą,  
tai 1957 į Ameriką galėjo  
iš užsienio atvykti 75,000  
mokslininkų, kultūrinų ir  
sporto "turistų". Bet viso  
atvyko tik 3,600. Daugelis  
galvoja, kad nejaugi Ame-  
rikos mokslas ir patyrimai  
nustoto patraukimo? Ve-  
kiatsiai bus čia kaltė tu  
visokių suvaržymų, kurie  
buvo, kaip tai pirštų nuo-  
traukos ir t. t.

Numato nekokį 1958  
automobilių biznį

Detroit, Mich. — Auto-  
mobilių gamintojai numato  
"akmenuotą kelią dėl auto-  
mobilių biznio, 1958 me-  
tais". 1957 metais buvo pa-  
gaminta 6,150,000 automobi-  
lių. Daug dar jų yra ne-  
išsiųsta į rinką. Nemažiau,  
kaip 100,000 jų dar tebėra  
Detroite. Gi rinka jau atsi-  
darius trys mėnesiai laiko  
dėl 1958 m.

Italijos liaudies kovos  
už jos laisvę

Roma. — Italijos komu-  
nistai daugiau dėstys anglo-  
saksų (Vakarų) kultūros  
žalingumą. Gyvenimas pa-  
rodė, kad anglo-saksų dė-  
stymas istorijos yra netei-  
singas. Mokslo srityje ang-  
lo-saksai skaitėsi stovį  
"aukščiausiais", bet mark-  
sistų-leninistų mokslas toli  
pralenkė. Bus dedama dau-  
giau pastangų išaiškinti  
anglo-saksų "kultūrą".

"Sulaikykite karinę  
propagandą" - Sovietai

Maskva. — Tarybiniai  
laikraščiai rašo, kad Tary-  
bų spaudoje karo propa-  
gandos nėra, nes tai skaito-  
ma kriminalyste. Nėra ir  
nuolatinų kartinių-paveik-  
lų toje dvasioje. Kitaip su  
"Vakarų spauda". Ši spau-  
da pilna tokios propagan-  
dos ir paveikslų. Tarybų  
spauda sako, kad reikia su-  
laikyti tą propagandą ir tu  
"artistų" paveikslus.

Išskrydo į Kiniją trys  
lakūnų motinos

New Yorkas. — Liaudiš-  
koje Kinijoje dar yra eilė  
amerikiečių karo lakūnų,  
kurie ten buvo priversti  
nusileisti. Jie apkaltinti  
prasikaltime bombardavi-  
me civilinių žmonių ir pana-  
šiai. Sutinkant Kinijos vy-  
riausybei, išskrido trys mo-  
tinos: Mrs. Redmond, Mrs.  
Downey ir Mrs. Fecteau,  
kad ten pasimatyti su savo  
sūnais. Jos tikisi, kad jų  
vizitas pagelbės sūnams  
būti paliausotais.

Naujas Connecticut  
vieškelis - Parkway

Hartford, Conn. — Ati-  
darytas naujas automobilių  
vieškelis — Connecticut  
Parkway — 130 mylių ilgio.  
Jis jungia New Yorko prie-  
miesčius su Killongly, R. Is-  
land. Jo pravedimas kašta-  
vo \$464,000,000. Jis nuties-  
tas į Bostoną ir toliau. Pa-  
sąžirniams automobiliams  
juomi pravažiavimas kai-  
nuos \$2.10. Į metus, mano,  
pravažiuos iki 10,000,000  
automobilių.

Baigėsi "revoliucija"  
lakūnų Venezueloje

Carakas, Venezuela. —  
Iš karinio orlaivyno Mara-  
cay bazės, kuri yra 50 my-  
lių nuo sostinės, buvo pa-  
darę sukilimą kariniai la-  
kūnai. Jie reikalavo, kad  
generolo diktatoriaus Jime-  
nezo valdžia pasiduotų. Bet  
jų "revoliucijos" niekas ne-  
palaikė. Jimenez skelbia,  
kad sukilimas nuslopintas.  
Jo vadai pabėgė į užsienį.

1958 m. sveikinimai ir  
taikus sugyvenimas

Maskva. — Tarybų Są-  
jungos vyriausybė, presi-  
dentas Vorosilovas, premje-  
ras Bulganinas, Komunistų  
partijos vadas Chruščiovas  
pasituntė su 1958 metų pra-  
džia linkėjimus kiekvienai  
valstybei. Jie pirmon vieton  
siūlo sudaryti taikingesni  
sugyvenimą, kad mažiau  
būtų pasaulyje karo baimės.

Linkėjime Jungtinių  
Valstijų prezidentui Eisen-  
howeriui tarp kitko sako:  
"Mes linkime Jums ir pra-  
šome perduoti Jungtinių  
Valstijų gyventojams mū-  
sų geriausius linkėjimus  
nuo Tarybų Sąjungos gy-  
ventojų. . . Mes kviečiame  
prie taikaus sugyvenimo...  
Tarybų Sąjunga ir Ameri-  
ka gali sudaryti pastoviai  
taikai sąlygas, kad žmonės  
daugiau nesibijotų karo ir  
kad nuo jo būtų užtikrinta  
ateities žmonių generacija".  
Eisenhoweris tuojau at-  
sakė prielankiu tonu, gero  
linkėdamas Tarybų Sąjun-  
gos žmonėms, ir sakė, kad  
sieks gerinimo "santykių  
tarpe abiejų šalių."

Maskvoj Chruščiovas pa-

reiškė, kad jeigu Jungtinės

Valstijos ir Tarybų Sąjun-

ga tik susitartų, tai pasauli-

lyje taika būtų užtikrinta.

'Gyvensime taikoje,  
ar žūsime,' prof. Rabi

Washingtonas. — Fizi-  
kos prof. Dr. Isidor Rabi,  
Columbia Universiteto dė-  
tytojas, išpėjo prieš karo  
politiką. Jis sakė, kad Ta-  
rybų mokslininkų paleidi-  
mas dviejų sputnikų ir taip  
iš anksto nusakymas jų  
aukščio ir krypties parodo,  
kad Sovietų mokslininkai  
gali raketą nutaikyti į cie-  
liu.

"Turime suprasti", jis sa-  
kė, "kad turėdami reikalą  
su rusais, turime reikalą su  
žmonėmis, kurie moksle ir  
technikoje labai aukštai  
stovi". Jis sakė, kad žmo-  
nių karo baimė yra rimta.  
"Kad žmonės karo bijosi,  
tai jie parodo gerą supra-  
timą. Mes turime dėl ko bi-

jotis. Kas bando tą pavojų

mažinti, tas blogai daro".

Kalbėdamas dėl to, kas

daugiau nukentėtų kare,

Sovietai ar Amerika, jis sa-

kė: "Tai nėra sekretas, kad

Amerikos pajūriai tirštai

apgyventi. . . Mūsų visi pa-

jūriai- yra atviri atakai.

Kitaip yra su Rusijos gy-

ventojai, jie nėra pajūrių

gyventojai, bet gyvena gi-

liai sausyne". Kas dėl Šiau-

rinio Poliaus, tai sakė, kad

iš tos pusės "mes jau esame

lengvai pasiekiami". Ir pa-

darė išvadą: "Mes turime

išmokti kartu taikoje su-

gyventi, arba ant šios pla-

netos negalėsime gyventi...  
Jau matosi gyvenimo galas,  
jeigu mes taikiai nesugy-  
vensime".

## Mr. Hooveris giriasi

Washingtonas. — FBI  
viršininkas Edgar Hoover  
giriasi, kad jo departmen-  
tas "daug pasidarbavo ša-  
lies gerovei". Pirmiausiai  
pasigyrė, kad jis viską ži-  
no apie komunistų veiklą.  
Tik bėdavojo, kad Teisingu-  
mo Departamento žingsniai  
padrąsino komunistus veik-  
lai. Toliau kalbėjo apie  
gaudymą kriminalių pra-  
sikaltėlių, kurių į metus pa-  
daugėjo 7.5 procento, bū-  
tent buvo 2,756,000 krimi-  
nalinų prasikaltimų.

Amerikos ir Sovietų  
svarbus susitarimas

Washingtonas. — Sovietų  
Sąjungos ir Jungtinių Vals-  
tijų atstovai susitarė visa  
eile svarbių klausimų bend-  
radarbiavimui. Bus apsimai-  
noma žinijimu mokslo,  
žemdirbystės, namų staty-  
bos, industrijos, kultūros,  
sporto ir kitais klausimais.  
Abiejų šalių tais reikalais  
žinovai turės laisvesnį vie-  
ni pas kitus apsilankymą.

Buenos Aires. — Argen-  
tinios valdžia darys klūčių  
peronistų kandidatams.  
Rinkimai bus vasario 23 d.

Katalikų miniškos  
gamina satelitus

Austin, Minn. — Katali-  
kų High School miniškos ir  
jų mokiniai berniukai ga-  
mina savo satelitus ir lei-  
džia į erdvę. Kelis sateli-  
tus "mousenikus" šovė, bet  
tie tuojau nukrito. Bet vie-  
nas, sako, "pavyko" ir pa-  
siekė 800 pėdų aukštį. Kas  
keisčiausia, kad į savo sa-  
telitus įtalpina gyvą balta  
žiurkę. Vyriausia sesuo  
Scotus sako, kad jai tas už-  
siėmimas labai patinka.  
Rodosi, kad popiežius nela-  
bai pritaria satelitams, tai  
kaip čia suderinti miniškų  
"profesiją?"

Atsisakė nuo  
kaltinimų

El Paso, Texas. — Ilgai  
buvo persekiojamas ir net  
nuteistas Mine, Mill and  
Smelter Workers unijos  
veikėjas Clinton Jencks. Jis  
buvo įkalintas pagal Matu-  
sowo liudymus ir išgalvo-  
jimus. Dabar teisėjas Tho-  
mason nusprendė, kad kal-  
tinimai atmesti ir Jencks  
yra laisvas.

# LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY  
The Laisve, Inc.

Established April 3, 1911

Every day, except Sundays, Mondays and Holidays

110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.

President CLEMENT BREADY; Sec.-Treasurer, WILLIAM CHAPPEL  
Editor, ROY MIZARA

## SUBSCRIPTION RATES

|                             |         |                             |         |
|-----------------------------|---------|-----------------------------|---------|
| United States, per year     | \$10.00 | Canada and Brazil, per year | \$11.00 |
| United States, per 6 months | \$6.00  | Canada and Brazil, 6 months | \$6.50  |
| Queens Co., per year        | \$11.00 | Foreign countries, per year | \$15.00 |
| Queens Co., per 6 months    | \$6.50  | Foreign countries, 6 months | \$8.00  |

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.  
under the Act of March 3, 1879

## DĖL MŪSŲ LAIKRAŠČIO ATEITIES

KAI KURIE MŪSŲ bendradarbiai jau prisijuntę savo nuomones dėl mūsų laikraščio Laisvės ateities. Jūs tilps-laikraštį neužligo.

Kaip žinia, paš mus iškilo mintis, jog 1958 metų pradžioje reikėtų Laisvės leidimą suretinti.

Ši mintis vyriausiai iškilo dėl to, kad šiais metais mūsų teks iš dabartinės vietos keltis į kitą (kurios dar nesuradome). Keliantis, teks galvoti, kokią spaustuvę turime įsistatyti: dienraščiui ar retesniai laikraščio išleidimui.

Taisantis spaustuvę dienraščiui, ji turi būti erdvesnė, didesnė, su daugiau mašinų. Leidžiant laikraštį rečiau, galima ir spaustuvę vietos ieškoti mažesnės ir, žinoma, pigesnės.

Visa tai turime numatyti iš anksto ir sąmoningai, apgalvotai ruošti.

Kiekvienam aišku ir tai: mirtis be galios skina mūsų senesniąją kartą — mūsų skaitytojus ir veikėjus. Amerikoje augusiųjų lietuvių tik labai mažytė dalis rūpinasi lietuvišku spausdintu žodžiu, lietuviška spauda. Visai tą sakyta sako: lietuviškų dienraščių ėjimas Amerikoje — neilgas.

Mums sunkumų sudaro dar ir tai, kad stokuojame pralavintų technikų spaustuvę. Kodėl stokuojame? Tam yra nemaža priežastis, kurią čia neįsimešime. Užtenka pasakyti, kad padėtis yra gan šunki.

Panašių sunkumų turi ir mūsų broliškas dienraštis Vilnis, bet ji laimingesnė tuo, kad jai nereikia kelti spaustuvę: Vilnis turi savo nedidelį (ir, rodos, jau išmoktą) namą, kuriame yra spaustuvė ir redakcija; Vilnis (bent šiuo tarpu) lengviau verčiasi ir su techniniu personalu.

**RYSIUM SU IŠKILUSIU** Laisvės leidimo retinimui, kyla visokių minčių. Vieni skaitytojai ir veikėjai siūlo tokį receptą, kiti — kitoki.

Yra tokių draugų, kurie sako: reikia suvienyti Laisvę su Vilnimi, na, ir klausimas, girdi, bus užbaigtas. Esą, galimi laikraščiai taip daro.

Suvenyti — kaip? Kokių būdų? Mašinas suvienyti? Mašinų Vilnis turi užtenkamai, kad galėtų leisti dienraštį. Mašinų ir Laisvė turi užtenkamai, kad galėtų dienraštį leisti.

S. Penkauskas (iš Lawrence, Mass.) rašo Laisvės redaktoriui tuo reikalu asmenišką laišką, kuriame primena: „Atrodo, kad mes ilgai negalėsime leisti Laisvės dienraščio; reikėtų jį padaryti savaitraščiu ir gerai sustvėrinti, o Vilnis tegu eina dienraščiu... Iš Laisvės galėtų keli darbininkai nuvykti į Vilnį, nes, girdėjau, kad Vilniai stokuoja techninių darbininkų...“

Mintis gan gera, bet gerb. Penkauskas nežino, kad iš čia vargiai begalėtų į Vilnį nuvykti bent vienas darbininkas, jei Laisvė ir padarytume savaitraščiu. Tas pats, veikiausiai, būtų ir tuo atžvilgiu, jei Laisvė eityt dienraščiu, o Vilnis savaitraščiu — abejojame, ar iš ten būtų galima gauti bent vieną techniką.

Dalykas yra tokis: tiek Laisvės, tiek Vilnies personalo žmonės jau nebėra jauni; jie apsigyvenę su šeimomis (kai kurie ir savo namelius turi įsigiję), na, tai pa-bandyk vieną ar kitą siųsti iš vieno į kitą miestą, — kas sutiks? Apie tai pas mus jau buvo galvota. Ir tai reikia turėti visiemis galvoje.

## L. B. PEARSONO PAZIŪRA

KANADIŠKIS Liaudies Balsas rašo:

„L. B. Pearsonas, buvęs Kanados užsienio reikalų ministras, apdovanotas Nobelio Taikos Dovaną, kalbėdamas Toronte jam surengtame baliuje, sakė, kad NATO turi būti ne tik apsigynimo agentūra, bet ir taikos įrankis.“

„Jis sakė, kad visur auga reikalavimas dėti daugiau pastangų užtikrinimui taikos. Tas reikalavimas tvirtai pasireiškė ir NATO konferencijoje Paryžiuje. Ir tas buvo svarbiausia šioje konferencijoje.“

„NATO turėtų būti ne vien apsigynimo agentūra, bet ir derybų priemonė“, pabrėžė jis.

„Jis įspėjo, kad įsitvirtinimas dabartinės pozicijoje yra pavojingas, nes gali pasidaryti sunku išėiti iš jų...“

„Pearsono kalba aiškiai parodė, kad reikalavimas tapti ir šleiki taikos yra labai didelis. Jis teisingai pastebėjo, kad NATO konferencijoje šis klausimas buvo dominuojančias. Net ir kancleris Adenauer pasisakė už pastarinį su Tarybų Sąjunga. Raketų bazių steigimas buvo atidėtas. O Danija ir Norvegija stačiai atsisakė nuo jų.“

2 pusl. Laisvė (Liberty) Penktadien., sausio (Jan.) 3, 1958

# IVAIRUMAI

## Šis tas iš šen ir ten

Kas išgalvojo  
„Shower party“

Amerikoje yra įprotis būsimajai jaunajai surengti taip vadinamą „Shower party.“ Vieni sako, kad tai reikalinga „jaunąją išprausti.“ kiti kitokių prietaikymų turi. Bet laike to parengimo niekas jaunuosios nepaursia.

Lietuvoje tokio papročio nėra. Čigonai tai turi kitoki paprotį. Kada pas juos jaunoji ir jaunasis jau susitaria vestis, tai sukuria lauzą ir jaunasis numeta juosta, kartais skrybėlaitę, o jaunoji robinukę ar kito-kių savo drabužių ar kito-kių savo drabužių ar kito-kių. Jie tatau skaito, kad su- degino visą savo jaunystės praeitį, ir jokių priekaištų vienas antram nedaro ateityje. Galimas dalykas, kad čigonai ne visur tą daro, bet taip elgiasi Baltarusijoje ir Ukrainoje.

„Shower party“, sakoma, atsiradę Hollandijoje. Būk vargingas laikas, kai jsi- mylėjo ir pasitūrinę dukrą. Merginos tėvai nerodė, ne girdėti, kad ji tekėtų už „bago.“ Bet jaunieji labai vienas antrą mylėjo. Tą jau žinodį ir kaimynai. Čia kai- mynai nusitarę pagelbėti jaunųjų reikale. Desėtkai jų kas ką galėjo vienu kartu sunesė jaunajai dovanų. Na, ir ji jau turėjo krauti, kurį tėvai atsisakė jai duoti, jeigu ji vesis su neturtin- gu laiškanesiu. Kada tėvai pamatė, kad kaimynai taip elgiasi — tiek daug sunesė dovanų, tai jau ir jų širdys suminkštėjo. Na, ir jaunoji pora apsidėdė. Toks tai pa- davimas, bet ar jis tikrovis, to nesimu tvirtinti.

Apie moliuskus (šlingius)

Moliuskai (šlingiai), angliškai „mollusk“, labai plačiai gyvena pasaulyje. Pri- skaitoma jų net iki 60,000 rūšių. Tai gyvūnai bestu- buriai, minkštakūniai, tūli jų gyvenanti kietame lūkste. Prie jų priskaitomi kos- tricai („oisteriai“), „klam- sai“, kreivulės („šrimpai“) ir daugelis kitų. Prie jų priklauso aštuonkojai ir kalmarai. Jų yra mažyčių ir kalmarių jų gylumoje net iki 50 pėdų ilgio.

Jie dalinasi į „galvokojus“, „pilvakojus“, ir kitus grupes. Aštuonkojis turi visas savo kojas (rankoves) išaugusias iš to bendro kū- no, kaip maitis, kur yra gal- vą, pilvas, akys ir maitis at- vėra. Kalmaras taip pat turi aštuonias kojas, bet jos visos išaugę iš vieno puse, kaip ir priešakyje galvos. krabą jau visi žinome.

Kangaru — ilgakojis

Kangaru yra vienas iš la- bai senų gyvūnų ant žemės. Manoma, kad gilioje seny- bėje jie žvėreliai buvo didė- li, kaip arkliai. Mūsų gady- nėje jie rasti Australijoje. Dabartiniai kangaru nuo galvos iki uodegos turi apie 6 pėdas. Pirmutinės kojos trumpos, bet pastūgalinės ilgos ir drūtos. Kangaru gali nušokti iki 15 pėdų at- stos.

Žvėrelis veda vieną vaiką ir tas ilgą laiką gyvena dar- po motinos krūtinė special- liaime krepšyje. Jauniklis išėina, pavaišksto, pasimoko eiti, bet, jeigu nužiūrėjo pavojų, tai vėl „šmukšt“ į krepšį ir sėdi.

Kangaru turi ilgą nu- smailintą uodegą. Uodegą gelbsti išlaikyti lygsvarą, kada kangaru daro šuolį. Jeigu pavojus, tai pirmas išsigelbėjimas — greitis, šo- kinėjant. Bet jeigu sunys užpuola, tai kangaru, pa- griebęs pirmomis kojomis, kaip rankomis, gali toli nu- mesti, net ir užmušti mažes- nį priešą. Dabar jų ne- daug jau liko. Australijo- jie jas naikino, nes jos es- davo pasėlius, daržoves ir vaisius.

Silkvabaliai

Tikrąjį silką gauname nuo silkvabalių, kiti vadina silkakimėlėmis. Kiti joje žmonės jau tūkstančiai me- tu atgal mokėjo pasigamin- ti silką iš silkvabalių siūlų. Silkvabaliai yra kaip ir gi- minaičiai mūsų šilkinės pe- telės, kanzijų. Jie panašiai ir vesiasi. Padeda perą (kiaušinėli), iš kurio išsi- rita nedidelė plonytė juoda kirmėlaitė. Jeigu tinkamai ją šerti, tai iš šešias savaites jau bus kokonas (gūs- ta), kuriame tas gyvūnelis judins galvutę ir jau pradės išleisti plonytį siūlelį. Tas siūlelis ir bus šilko medžia- ga. Vienas kokonas duoda nuo 50 iki 1,500 pėdų ilgio siūlelį.

## KALENDORIUS

SVARBIEJI ĮVYKIAI  
SAUSIO MĖNESI

- 1 d., 1714 — gimė Kri- stijonas Donelaitis, lietuvių rašytojas.
- 1 d., 1919 — pasiskelbė Baltarusijoje tarybinė san- tauta.
- 3 d., 1921 — užmuštas ta- rybinis karo didvyris A. J. Paremomenko.
- 3 d., 1876 — užmuštas vo- kiečių liaudies vadas Wil- hemas Pikas.
- 5 d., 1916 — mirė lietuvių kompozitorius Česlovas Sasnauskas.
- 5 d., 1933 — mirė Jungti- nių Valstijų prezidentas Calvin Coolidge.
- 8 d., 1547 — Prūsų Lie- tuvoje atspausdinta pirmoji lietuvių kalba knyga — „Ka- tekizmo prasti žodžiai“.
- 8 d., 1878 — mirė rusų poetas N. A. Nekrasovas.
- 10 d., 1863 — šianjuose caristai sušaudė sukilimo vadą Bagdanavičių.
- 13 d., 1848 — prasidėjo karas tarp Jungtinių Val- stijų ir Meksikos.
- 13 d., 1906 — mirė A. S. Popovas, rusas pirmasis ra- dijo išradėjas.
- 15 d., 1919 — darbo žmo- nių priešai Vokietijoje nu- žudė Karolį Liebknechtą ir Rūžę Luksenburg.
- 15 d., 1920 — Tarybų ar- mija baigė naikinti Kolč- ko įėgas.
- 15 d., 1795 — gimė rusų rašytojas A. S. Gribojedov- vas.
- 16 d., 1941 — įsteigta Lie- tuvos Mokslų Akademija Vilniuje.
- 17 d., 1706 — gimė Ame- rikos mokslininkas Benja- minas Franklinas.
- 17 d., 1835 — gimė Anta- nas Baranauškas, žymus lietuvių rašytojas.
- 17 d., 1945 — Tarybų ar- mija išlaisvino iš nacių Var- šuvą.
- 17 d., 1847 — gimė rusų fizikas mokslininkas N. E. Žukovskis.
- 20 d., 1840 pradėjo veikti telegrafo linija tarpe New

# INFORMACIJOS

Rašo D. M. Solomskas

Ką sakė japonų generolas,  
parvošęs puolimą ant  
Pearl Harboro

Jau sukako šešiolika metų nuo 1941 m. gruodžio 7 die- nos, kada Japonijos imperi- alistai iš pasalių kirtu Jung- tinėms Valstijoms smūgi Pearl Harboro užlajoje. Daug buvo prirašyta, daug prikalbėta. Bet įdomu, ką sako japonų generolas, ruo- šęs tą užpuolimą ir jame dalyvavęs.

1956 metais išvakarėse 15-kos metų suaktyvęs leitenantas — generolas Minoru Genda, kuris dabar yra „A- merikos draugas“, pateikė savo atsiminimus.

„Jeigu tik Japonijos auks- toji komanda manęs būtų paklausius, — rašo genero- las Minoru Genda, — tai po Pearl Harboro mes, japonai, būtume užpuolę Hawajų sa- las, išlipę Oahu saloje, pa- mę jas su Honolulu prie- minaliai mūsų šilkinės pe- telės, kanzijų. Jie panašiai ir vesiasi. Padeda perą (kiaušinėli), iš kurio išsi- rita nedidelė plonytė juoda kirmėlaitė. Jeigu tinkamai ją šerti, tai iš šešias savaites jau bus kokonas (gūs- ta), kuriame tas gyvūnelis judins galvutę ir jau pradės išleisti plonytį siūlelį. Tas siūlelis ir bus šilko medžia- ga. Vienas kokonas duoda nuo 50 iki 1,500 pėdų ilgio siūlelį.“

„Aš taipgi buvau už tai, kad pulti lėktuvais ir bom- barduoti Kalifornijoje Ame- rikos aliejaus išvalymo ir lėktuvų gaminių fabrikus. 1941 metų gruodįje mes, japonai, galėjome bombar- duoti San Diego, Long Beach, Portlandą, Seattle ir kitus Ramiojo vandenyno pakraščio miestus. Tą ga- lėjo padaryti Japonijos ka- ro laivynas ir orlaivynas, o diplomacija būtų galėjusi išsiderėti Japonijai palan- kią taiką.“

Taip rašo japonų genero- las, kuris suplanavo ant Pearl Harboro užpuolimą. Toliau jis pasakoja:

„1941 metais užpuolimui ant Amerikos Japonijoje tu- rėjome du skirtingus pla- tvynus. Karinio laivyno štabas, priešakyje su admiralu Na- gano, buvo nusistatęs pul- ti į pietus — linkui Filipinų ir Indonezijos, paimti tur- tingus aliejumi ir kitomis medžiagomis kraštus... „Admirolas Isoroku Ya- mamoto buvo už tai, kad pirmia reikia kirsti smūgi Amerikos kariniam laivyn- ni Ramiajame vandenyne, ir jau po to pulti linkui Ry- tų Indijos. Tada admiralas Takijiro Onishi paklausė manęs: „Ar yra galima iš- pasalių užkrupti Amerikos karinį laivyną? Aš po ke- lių savaičių jam atsakiau, kad pasalingai užkrupti A- merikos karinį laivyną Ha- wajų salyne pilnai galima. Mes galime tam reikalui pa- naudoti šešis lėktuvnešius su pirmuoju lėktuvu orlai- vynu, tai yra 300 karo lėk- tuvų. Aš pasiūliau, kad rei-

Yorko ir Philadelphiais.

21 d., 1870 — mirė žymus rusų veikėjas A. I. Gerce- nas.

21 d., 1924 — mirė Vla- dimiras Leninas (Uliano- vas).

24 d., 1838 — Amerikos mokslininko S. F. Morse te- legrafas pradėjo veikti.

25 d., 1852 — mirė rusų keliauninkas F. F. Belling- hausenas.

27 d., 1944 — Tarybų ar- mija sumušė Hitlerio įėgas Leningrado srityje.

28 d., 1945 — Tarybų ar- mija galutinai išlaisvino Lietuvos plotus.

30 d., 1882 gimė Frank- linas Delano Rooseveltas, buvęs Amerikos presiden- tas.

31 d., 1946 — Vengrijoje paskelbta liaudies respubli- ka.

kia užpulti Pearl Harboro sekmdienio rytą. Ir jeigu užpuolimas pavyks, tai iš- kelti armijos dalinius ant Oahu salos. Ir tuojau pulti Kaliforniją, kad neleisti A- merikai atsikvėpti.“

Jis rašo, kad dar — ilgai ginčijosi Japonijos admiro- lai ir generolai dėl šio pla- no. Paskui Yamamoto pa- reikšė, kad visvien Ameri- kos karinis laivynas yra di- džiausias Japonijos priešas ir jis turi būti sunaikintas.

Pasalingos užpuolimas

1941 metų lapkričio 3 d. admiralai Nagumo, Yama- moto ir kiti aukšti koman- dieriai Tokio mieste laikė susirinkimą ir nutarė už- pulti Pearl Harboro Ameri- kos karinį laivyną.

„Lapkričio 26 dieną mū- sų 31 karo laivas išplaukė linkui Takan užlajos, Ku- riu salose, — rašo jis toliau, — kad pasiruošti... Gruodžio 1 dieną man pranešė, kad jau pulsime Ameriką ir tai reiškia karą... Visi su dide- liu patriotizmu ruošėmės... Galėjome, kad Pearl Har- bore nėra Amerikos lėktuv- nešių ir sunkiųjų kruizerių, bet ten buvo užtikrinai ki- tų karo laivų... Mūsų lėk- tuvai turėjo pakilti nuo lėktuvnešių, kada jie bus 200 mylių atstoję nuo Pearl Harboro.“

„Gruodžio 7 dieną, 6 val- ryto, pirmieji 183 lėktuvai išskrido linkui Pearl Har- boro, vadovystėje Mitsuo Fuchida. Skrido bangomis bombiniai, mūsų, smogimo lėktuvai. Jiems truko va- lahda ir 49 minutes pasiek- ti tikslą. Pirmosios bom- bos krito ant Wheeler orlai- kio. Smogikai a t a k a v o Hickham orlaukį, kiti — Fort salą. Pasisekimas di- delis, nes iš aštuonis Ameri- kos šarvuotus, stovėjusius prie Fort salos, buvo patai- kyta.“

„8:54 val. ryto antroji banga japonų lėktuvų iš 170 atskrido ir atakavo Oa- hu salą. Paskui dar kita banga. Iki pirmos valandos darbas buvo baigtas ir lėk- tuvai grįžo ant lėktuvnešių. Japonai neteko 29 lėktuvų ir 55 žmonių. Mes nuskan- dinome ir sugadinome veik- visą Amerikos karinį laivyną, sunaikinome apie 3,500 žmonių ir daug lėktuvų or- laukuose.“

„Bet už vis svarbiausia, kad mes sudavėme Ameri- kos karo laivynui tokį smū- gį, kad jis negalėjo prieš- tarauti Japonijos užkaria- vimo planams Pietinėje A- zijoje. O armijos vyriausias įėgas laikėme prieš Rusiją.“

„Vieną padarėme klaidą, kad Hawajų salose perma- žai sunaikinome Amerikos gazolino santalpus. Po už- puolimo ant Pearl Harboro aš troškau susitikti ir kiek galima daugiau nuskandin- ti Amerikos lėktuvnešių, kad atsidaryti kelią japonų įėjui į Kaliforniją.“

Amerikos nuostoliai

Amerikos komanda pra- miegojo pavojų, kuris buvo jaučiamas, Pearl Harboro veik šimtas karinių laivų stovėjo labai tirstai. Japo- nų snipai iš anksto apžiū- rėjo, pagamino planus, kur- kokie laivai stovi, ir į Japo- niją perdavė. Pas nušautus japonų laktuvus rasti smulk- meniški planai. Prieplau- koje stovėjo geriausi laivai. Orlaukuose buvo daug ka-

rinų lėktuvų. Japonai nuskandino arba sugadino 8 šarvuotus, 3 kruizerius, 3 naikintuvus, eilę kitų karo laivų. Kari- nis laivynas neteko 3,077 užmuštų ir dingusių, taipgi buvo 876 sužeisti žmonės. Armija neteko 226 užmuštų ir 396 sužeistų. Japonai su- naikino 80 karinio laivyno lėktuvų ir 97 armijos lėk- tuvus.

Tik didelėmis Amerikos žmonių pastangomis, per- metus 20,000 žmonių laivais ir lėktuvais ant Hawajų, buvo dalis laivų išgelbėta, pataisyti ir kitiems atida- rytas išplaukimo kelias iš užlajos. Japonai padarė klaidą, kad jie sekamomis dienomis nepakartoję už- puolimo. Jie galėjo visai su- naikinti sužeistus ir apdau- žytus laivus.

Dabar generolas jau Amerikos „prietelius“

Dabartinį laiką leitenan- tas — generolas Minoru Gen- da yra 53 metų amžiaus. Jis dirba išvien su Jungtinių Valstijų karine komanda Tokio mieste, komanduoja amerikinių „F-86“ mūsų lėktuvų skyrius. Jo eilėtrās Johnson Air Base, ameri- kiečių bazėje. Jis nuolatos tinkamai apsirėngęs, vik- riai pasisveikina su Ameri- kos komandieriais. Su ko- respondentu pasikalbėjim e jis pareiškė:

„Dabar tikrasis pavojus yra komunistai... Jų buvo nedaug, o dabar vien Tokio mieste yra 100,000. Jie ve- lesniais balsavimais gavo virš šešis milijonus balsų. Jie yra veiklus darbininkų unijos. Jie turi komunistų klubus ir armijos dali- niuos.“

Jam labai nepatiko, kada Japonijoje buvo pastatytas „Taikos paminklas“, pavi- dale iškilusio atominės bombos gaubtuvo Hiroshi- ma mieste, kur Amerikos numesta bomba 78,150 žmo- nių užmušė ir 37,425 suže- dė.

## Veikia už taiką

Maskva. — Tarybų Sa- jungos vyriausybė iteikė užsienio valstybių ambasa- doriais pareiškimus dėl taikos. Tie pareiškimai y- ra sudaryti pastarajame Auksčiausiojo Sovieto (par- lamento) posėdyje. Jie su- sėdėda iš Sovietų prakti- kų pasiūlymų — sulaukyti atmonių ir hidrogeninių bombų bandymus, eiti prie mažinimo ginkluotų jėgų, sudaryti Centralinę Eu- ropoje plotą, kur nebūtų daromi militariniai prisi- rengimai ir t. t.

## „TAI VAKARŲ KARAS“

Madridas. — Ispanijos fasistai įsivėlė į karą su marokiečiais ir negalėdami nugalėti, saukia, kad „Tai Vakarų demokratijos ka- ras“. Išėina, jie nori iš NA- TO talkos.

Paryžius. — Policija su- laikė komunistų dienraščio „L'Humanite“ kalėdinę lai- dą. Buvo, keli straipsniai apie francūzių karių atsi- sakymą kariauti prieš al- žyriečius.

Tel Aviv. — Izraelio val- stybė siekia pirksti ginklų iš Vakarų Vokietijos. Premjeras D. Ben-Gurion ir kiti Amerikos šalininkai priešina.

## MEMUARŲ SERIJA

Mokslo, darbo, kovingi keliai

JANINA BONDŽINSKAITĖ

Janina Bondžinskaitė—tai Jonė—  
Vaikštinėja progreso keliu,—  
Šitą draugę pastoviai, malonią  
Nuosirdžiai aš pasveikint galiu.

Progresistę daug žadančią jauną  
Pakylėjo Tarybų šalis:  
Klasių kovą pagyvint gauna,—  
Ji nuo tako kovų nenuslys!

Savo uniją tvarko, augina:  
Ta profsąjunga tapo tvirta,—  
Cementuoja ji mišriąja minią—  
Delegatė uoli paskirta.

Remia, skleidžia ji pažangią spaudą,—  
Turi saugotis tinklo šnipų:  
Tie skalikai tik uosto, tik gauda,—  
O ilgoj kovų baloj klampu...

Mena, sveikina vikrią Janiną  
Solidarūs, dėkingi draugai:  
Jos pavojai, klasta nebaugina,—  
Lai gyvuos ji kovingai ilgai!

ZEMAITIENE, MANKIENES SESUTE

Dvi antai žemaitukės sesutės —  
Šauni Liucė, šaunutė Liuda —  
Žemaitienė, Mankienė žvalutės  
Progresisčių gretos visada!

Vilma Holis, žvitri prancūzaitė,  
Veda chorą, dainuoja kartu,  
Ar prilygtų kita lietuvaitė  
Net čiaginių pirmesnių kartų?

Ar teatr'as ar choras estradoj,  
Vakarienė, kokia pramoga,—  
Vis sesutės abi atsirado,—  
Paskubės pasisveikint staiga...

L.D.S. ir mūs' laikraščius remia  
Ir žemaitis Juozuks iš širdies:

JUOZAS BALTUSIS

## PARDUOTOS VASAROS

(Tąsa)

—Paūliosim ir mes!  
Visi varė jį šalin ir visi šaukėsi jo  
pagalbos, kur tik reikėjo ką padaryti. Ir  
jis skubėjo visur, tapšendamas savo di-  
delem negražiom kojom, spinduliūoda-  
mas nuprakaitavusiais šlakais veide, pla-  
čiai išvėpta burna—laimingas, nušvitęs,  
lyg būtų mugeje kokio ar atlaiduose.  
Ėjo, dirbo, ką lieptas ir nelieptas, žiūrėjo  
visko, tai vėl sustojęs klausėsi, kaip virs-  
ta pro atdarus langus jau gerokai priki-  
męs nusuktančio Proškaus balsas:

Dūšia, stojus prie kū-ūno,  
gąflia-he-hei raudujo-ho-jo!..  
O čia, vėl senosios pašauktas, skubėjo  
trobon, į tvartus, į kluną, nešė, tempė,  
vilko, maišėsi visiems po kojų, o išsitrau-  
kęs kažkur gautą pirktinį popirosą pūtė  
dūmą atvirai, visų akyse ir visiems į  
akis. Ir ne vienas tangas, linguodamas gal-  
vą, kalbėjo:

—Oi, nebaigs šitas benkartas geruoju!  
—Mergavaikis, ko tu nori...

Svečiai baigė suvažiuoti. Sėdėjo troboj  
tarp giedorių, maigėsi po kamara, griuvo  
seklučion, kur jų laukė ilgi stalai, nu-  
krauti valgiais, nustatyti buteliais ir gi-  
ros asociacijais. Senoji šeimininkė dabar lė-  
tai plaukinėjo tarp svečių, ragino kasti,  
stiprintis, pati prisėdavo šalimais, o su-  
gavusi protarpi tarp dviejų giesmių,  
tvirtino visiems:

—Geras buvo žmogus nabašninkas,  
duok dieve kiekvienai šitai nutekėti.  
Amžiu nugyvenau; o kad nors bloga žo-  
di būčiau išgirdusi... Amžina atilsį duok  
jam, viešpatie...

Svečiai lingavo galvomis, dūsavo pri-  
tardami. Senoji tęsė:

—Ir vaikus užauginom — ant pavydo  
visiems! Va, kad ir Kazimierėlis: užau-  
go, sehti jau pradėjo, o neveda marčios,  
manęs gaili, žino, kad prie marčios mo-  
čiai — ne gyvenimas. Ir Juzukas sau-  
gosi nors vienu žodeliu širdį užduot, ir  
Poviliukas, o Saliamutės jau nebeminiu  
—nors prie žaidžios dėk, toks jos švelnu-  
mėlis, fantumėlis...

Proškus užtraukia naują giesmę iš  
skersinio giesmyno. Gieda, siaudžia visa  
troba, užtrenkdamas net įsilinkminusių  
giminių kalbas seklučioj. O kai atgieda,  
Proškus tuoj maldingai sūdeda rankas,  
praneša:

—Dabar už mirusiojo dūšią prašom  
sukalbėti tris tėve mūsų, tris sveikama-

Bus lengvėsnė Amerikos žemė,  
Su dėka atminimas skardės!

ONA SILKIENĖ

Kartu žengia Silkienė Onutė,  
Gera draugė, kaimynė arti:  
Jos dvasia suplasnoja jaunutė,—  
Tai progreso kelionė sparti.

Ji pati ir patsai Pranas Šilkas—  
Ir svetingi ir dosnūs abu,—  
Ir nušvinta gyvenimas pilkas—  
Ir krūtinėj malonu, skambu!

Šilkų daržas platus ir namelis —  
Lyg kampūtis tėvynės gimtos:  
Atminimai mirgėdama kelias—  
Ir mirgėt jie taip greit nenustos...

Duokit ranką paspaust, draugai brangūs,  
Iš tikros ir dėkingos širdies:  
Lai sau turčiai žalčiai šnypščia rangos,—  
Nelabai ką šnypštimas padės...

ELZBIETA VILKAITE REPSIENĖ

Progresistė šaunioji Vilkaite —  
Elzbiečiūtė Repsienė nūnai —  
Sakė prakalbas, paskaitas skaitė,—  
Progresistės daugės būtinai!

Aptarnavo ligonius ir slaugė,  
Rėmė spaudą su plunksna, auka,—  
Gavo daktaras Repsis šio draugę:  
Ši pora turi bendro daug ką!

Ilgų metų Elzbietai Repsieniė!  
Padėka, pagarba nuo visų!  
Už sviesesnį kovosime dieną,  
Kur ir vargšo lūšnoj bus sviesu!

Jonui Repšiui, kaip draugui, kolegai,  
Spaudžiu dešinę smarkiai, drūtai:  
Lai daug metų naudingų prabėga!  
Lai nušvinta paniūrė krantai!

1957. IX. 18

Ką matėme ir girdėjome  
Tarybų Lietuvoje

Rašo Juozas Lesevičius

(Tąsa)

Tarybų Lietuvos priešai,  
tiesa, išgirdę išsireiškimus  
apie trūkumus, netikslumus  
ar padarytas klaidas, tuo-  
jau surinka, "žiūrėkite, mes  
senai sakome, kad ten blo-  
gai". Tačiau, ar tas reiškia,  
kad Lietuva, Lietuvos žmo-  
nės jau pražuvo, kaip prie-  
šai bando įrodinėti, vien už  
tai, kad vienur ar kitur dar  
yra trūkumų, netikslumų,  
klaidų? Toli gražu, ne!  
Svarbu tai, kad Lietuvos  
komunistų partija, Tarybi-  
nė vyriausybė, seka tuos  
trūkumus bei netikslumus,  
kovoja prieš juos, šalina vi-  
sais galimais būdais. O kur  
dar negalima visiškai pra-  
šalinti, daroma viskas, vis-  
kas kas tik galima, kad su-  
mažinti juos. Atvirai pris-  
pažįsta prie klaidų ir moki-  
nasi iš jų. *Mano supratimu,*  
*tame ir glūdi užtikrinimas,*  
*kad visi trūkumai ir ne-  
tikslumai turės užleisti*  
*kelią progresui* (kas jau  
daug atsieka toje srityje,  
ką mes savo akimis matė-  
me), *žmonių būvio pageri-  
nimui, sviesesniai užtik-  
rintam rytojui.*

O kad taip yra, tai pilnai  
galima pasiremti tuo faktu,  
kad mums įvažiavus į Vil-  
nių, Tarybinės vyriausybės  
atstovai, įskaitant Lietuvos  
Respublikos Aukščiausios  
Tarybos prezidento pirmi-  
ninką J. Paleckį, iš pirmos  
dienos į mus kreipėsi, kad  
važinėdami po Lietuvą, ne-  
žiūrint į dalykus vien iš ge-  
ros pusės, bet kad pažvelg-  
tumėm ir kritiškai, o paste-  
bėję ką nors kritiško, kad  
nebijotumėm pasakyti nė  
jiems, nė grįžę į Kanadą —  
užsienio lietuviams. Čia tu-  
riu stori pabrėžti, kad Lie-  
tuvos liaudies vadovybė tik-  
rai myli atvirumą, nuosir-  
džiai priima pastabas, iš-  
klausos kritikos, ką mes pa-  
tyrėme keliais atvejais. Mes  
drąsiai ir atvirai kėlėme  
tai, kas mums atrodė taisy-  
tino, kaip, pav., kas liečia  
nerūpestingumą, netaupu-  
mą ir tt. Tačiau taipgi čia  
pat turiu stori pabrėžti,  
kad iš toli žiūrint, artimai  
nesusipažinus su sąlygomis  
bei visa aplinkuma, ne vi-  
suomet gali ir būti teisingu  
kritiku. Tą reikia visuomet  
atsiminti ir niekad neuž-  
miršti. Todėl broliškoj nuo-  
taikoj mums diskusuojant  
dalykus su spaudos atsto-  
vais, partijos vadovybe bei  
vyriausybės nariais, daug  
kas išsiryškino. Mūsų tei-  
singas pastabas jie mielai  
priėmė. Ten kur dalykus  
mes klaidingai permatėme  
ar supratome, su didžiausiu  
atvirumu ir nuosirdumu  
mums juos išaiškino. Faktų  
šviesoje, tokiu atsitikime,  
su ju išaiškinimais reikėjo  
sutikti.

Viso šito akyvaizdoje, aš  
giliai įsitikinau (ir pilnai  
tikiu, kad ir kiti mūsų de-  
legacijos nariai pasiliko to-  
kios pat nuomonės), kad  
Tarybų Lietuvos vyriausy-  
bė, Komunistų partija ir  
spauda vieninteli tikslą tu-  
ri ir didžiausiu sau užda-  
viniu stotasi su visu nuo-  
sirdumu, kaip padėti Lie-  
tuvos darbo žmonėms ir  
kolūkiečiams pakilti kul-  
tūriniai, įsisąmoninti dar-  
bininkų klasės supratimą,  
kad visi bendromis jėgo-  
mis statydami socializmą,  
gerintų sau gyvenimą,  
turtintų ramų, turtingomis

gėrybėmis apsodintą atei-  
ties kelią. To mūsų gimti-  
nė tėvynė siekia — ir at-  
sieks! Tai nėra jokios a-  
bejonės, nes dabar jau daug  
kas atsieka ir Lietuvos  
žmonių gyvenimas kasdien  
gerėja ir vis gerės. To ne-  
mato tik tas, kas nenori  
matyti. Anksčiau ar vėliau  
ir didžiausi kietakakčiai tu-  
rės tuo įsitikinti.

Tiesa, kasdienis Lietuvos  
žmonių gyvenimas gal šian-  
dien dar nėra toks, kokį  
mes norėtumėm matyti. Ne-  
turi jie visi dar automobi-  
lių, televizijos aparatų (bet  
ar visi jau turi ir pas mus  
Kanadoje ar J. V.?), elek-  
trinių šaldytuvų (refrige-  
rators), nevaikščioja šilkuo-  
se pasipuošę ir tt. Bet tam  
yra ir priežasčių. Pirmiau-  
siai atsiminkime, kad Lie-  
tuvos, kaip ir visos Europos  
žmonės, niekad nesilygino  
savo gyvenimo lygmalą su  
turtingomis, aukštai techni-  
ka pakilusiomis šalimis,  
kaip Kanada ir Jungtinės  
Valstijos.

KARO AUDRA

Antra ir vyriausia prie-  
žastis, tai baisaus karo aud-  
ra, žiauri hitlerininkų vo-  
kiečių okupacija, palikusi  
žaidas Lietuvoje, kaip ir  
visuose karo paleistuose  
kraštuose — būtų jie kapi-  
talistiniai ar socialistiniai  
— daug sulaikė kaip ben-  
dro, taip ir kasdieninio gyve-  
nimo pakilimą. Gal ryš-  
kiausiai, vos keliais žodžiais  
klausimo formoj apibūdino  
Lietuvos būtį, senukas ag-  
ronomas Sakalauskas Dot-  
nuvoje, kada vienas iš mūsų  
delegatų paklausė, kodėl  
Lietuva neįsitaisto tokių ele-  
vatorių javams supilti, kaip  
Kanadoje? Jis vieton tuo-  
jau, tiesioginiai atsakyti i  
klausimą, pastatė kanadie-  
čiui savo klausimą. Sakė,  
"pasakyk, drauge, keliais  
metais pasibaigė karas Ka-  
nadoje?" Mūsų šis atsakė,  
"neatmenu". Tada agr. Sa-  
kalauskas sakė, "Matai,  
gerbiamasai, o mūsų Lietu-  
va, neskaitant ką ji perken-  
tė senoj praeityj, jau mūsų  
visų atmenamu laiku, 1914-  
18 m. ir 1941-45 m., pergy-  
veno du baisius ir žiaurius  
karus, ypatingai paskutini-  
jį." Ir jis parodė Dotnuvos  
buvusiųjų žemės ūkio aka-  
demijos rūmų griuvėsius,  
kurios hitlerininkai oku-  
pantai paskutinę valandą  
atsitraukdami išsprogdino,  
pastebėdamas, kad "jūs to-  
kius ženklus matėte važinė-  
dami visoj Lietuvoj. Tai  
kaip, tamsta, sako, gali ti-  
mės klaidingai permatėme  
ar supratome, su didžiausiu  
atvirumu ir nuosirdumu  
mums juos išaiškino. Faktų  
šviesoje, tokiu atsitikime,  
su ju išaiškinimais reikėjo  
sutikti.

Ir ištikrųjų, turint nors  
mažiausį krislėlį sąžinės, jo-  
kiu būdu negali pražiūrėti  
karo padarytų nuostolių ir  
norėti, kad jau Lietuvoje  
klestėtų tas, kai kurių iš-  
glavotus, pasakiškas žemės  
rojus. Tik pažiūrėkime, ką  
gi atsiekė po karo Europos  
šalys, kaip Anglija, Franci-  
ja, Italija, neskaitant ma-  
žesniųjų kapitalistinių ša-  
lių, kurios daugeliu atvejų  
mažiau nukentėjo nuo karo  
ir jas Amerika, kad pala-  
kyti savo militarinėje kem-  
pėje, po priedanga Marsha-

lo plano, Trumano doktri-  
nos ir kitų imperialistinių  
užgaidų, šeria savo dole-  
riais, o visvien kiek ten var-  
go ir skurdo. Visi karo  
griuvėsiai ir šiandien dar  
teberiogso.

Socialistinių kraštų prie-  
šai, ypač čia Kanadoje ir  
Amerikoje visokie Lietuvos  
"vaduotojai", visa tai bando  
užglostyti, apkaityti gra-  
žiom plunksnom šitų šalių  
žmonių gyvenimą, o ieško  
trūkumų ir sunkumų tik  
Lietuvoje ir tik už tai, kad  
ten yra socialistinė-tarybinė  
santvarka.

Net kartais ir progresy-  
vių tarpe atsiranda žmonių,  
kurie užmerkia akis ir ne-  
mato, kas dedasi kitur, o ie-  
ško trūkumų, ir skundžiasi  
tik Lietuvos žmonių sunku-  
mais. Kaip lietuviška pa-  
tarlė sako, mes kartais pa-  
matome ant kito tik šiaudą,  
o ant savės ir viso kūlio ne-  
matome. Mes lengvai pama-  
tome visus trūkumus Tary-  
bų Lietuvoje, bet nematome  
net čia gyvendami, po savo  
nosim, kas dedasi tokiuose  
turtinguose kraštuose, kaip  
Amerika ir Kanada, kiek  
čia yra blogumų ir trūkū-  
mų!

Ve, kad ir šią žiemą, ne-  
darbas išsiplėtęs ir dar ple-  
čiasi. O kiek šeimų gyvena  
sulindę į senus, sukrypusius  
namus? Koks jų apsigren-  
imas? Koks jų kasdieninis  
gyvenimas? Nepavydėtinas!  
Ir ne vien mažesniuose  
miesteliuose, kur nėra pra-  
monės, arba smulkūs far-  
meriai, bet ir industrinio-  
se didmiesčiuose. Tik pa-  
žvelgkime į lūšnyų distrik-  
tus ir pamatysime, kaip vi-  
si šių turtingųjų, nuo karo  
nenukentėjusių šalių žmo-  
nės "gerai" gyvena.

O Lietuvos karo nuosto-  
liai baisūs, dideli. Nereikia  
eiti į smulkmenas, nes atve-  
jų atvejais jau buvo rašyta  
spaudoje, tuo klausimu ne  
mažai knygų išleista ir vi-  
siems karo nuostoliai žino-  
mi — jie neišmatuojamai

dideli. Tenka tik trumpai  
dar sykį priminti, kad vien  
hitlerininkų okupacijos me-  
tu išžudyta virš 300,000  
žmonių. Tai didelis, baisus,  
neįkainuojamas mažai Lie-  
tuvai nuostolis tiek žmonių  
netekti.

Bėgliai, kurie laike karo  
pasitraukė su hitlerine vo-  
kiečių armija, palyginus jų  
mažą skaičių su išžudytųjų  
skaičiumi, didelio nuostolio  
Tarybų Lietuvai nepadarė;  
ir tą spragą, kokią jie pa-  
darė, jei buvo kiek jaučia-  
ma tik po karo, tai dabar ji  
pilnai atpildyta. Bet žuvu-  
siej, kurie didelėje daugu-  
moje buvo geriausi Tarybų  
Lietuvos patrijotai, paliko  
didelę žaidą lietuvių tauto-  
je ir ją užgydyti ims laiko.  
Taipgi kiek miestų sugriau-  
ta, kaimų išdeginata, fabri-  
kų ir kitokio turto sunai-  
kinta. Tai neišvengiamai  
turėjo sunkiai atsiliepti ant  
ekonominio Lietuvos žmo-  
nių gyvenimo, ant jų buities  
gerėjimo. O kiek darbas i-  
nešė ir paliko demoralizaci-  
jos žmonėse. Visa tai atsta-  
tyti į normales vėžias, aiš-  
ku, paima laiko.

Tačiau, nežiūrint viso to,  
su kuo tik teko kalbėti Lie-  
tuvoje, visi pripažįsta, kad  
šiandien jau žymiai pa-  
gerėjęs Lietuvos žmonių  
gyvenimas, ne tik kaip  
buvo prieš du ar tris  
metus. O tai reiškia, gerie-  
ji lietuvių tautos patrijotai,  
sumani Lietuvos tarybinę  
vyriausybę, drąsūs ir paži-  
ningi, su pasiaukojimu Lie-  
tuvos liaudies vadai, nežiū-  
rint visų kliūčių ir sunku-  
mų, išvedė Lietuvą iš pelky-  
no ir dabar jau drąsiai di-  
deliais žingsniais socialisti-  
niu keliu Tarybų Lietuva  
žengia pirmyn. Ir nėra jė-  
gos, kuri ją sulaikytų!

Ir tai nėra tušti žodžiai,  
arba, kaip anglai sako,  
"wishful thinking"—tik no-  
ras, kad taip būtų. Tai yra  
faktai, kurie patys už save  
kalba.

(Bus daugiau)

## Detroitiečių Dėmesiai

Šiuomi noriu pranešti Detroito ir apylinkės  
lietuviams, jog sausio 19-tą dieną, 1958 metais,  
Draugijų svetainėj įvyks šaunus banketas-vaka-  
rienė. Rengia LLD 52 kuopa bendrai su Moterų  
Pažangos klubu. Banketo tikslas — pagerbti bei  
pasveikinti 70 metų sulaukusį ir pilnai pagarbos  
užsipelniusį Leoną Prūseiką.

Plačiau apie šį parengimą bus dienrašty  
pranešta vėliau. Dabar tik noriu dar prašyti  
draugus detroitiečius, įvertinančius žmogaus vi-  
so amžiaus darbą, dirbtą ne dėl savo, bet lietuvių  
darbininkų gerovės, pasižymėti tą dieną dalyva-  
vimui bankete.

Taipgi prašom kitas pažangias organizaci-  
jas tą dieną nieko nerengti.

Vienas rengėjų

Svarbus Pranešimas  
So. Bostonui ir Apylinkei

Šiuomi pranešame, kad L.L.D. 2-ra kuopa  
rengia banketą paramai dienraščiui Laisvės jos  
bendrovės dalininkų suvažiavimo proga. Ban-  
ketas įvyks sekmadienį, 1958 m. sausio-Jan. 19  
d., pradžia 1-mą val. dieną, salėje 318 Broadway.

Prašome kitų kolonijų šioje apylinkėje nieko  
nerengti tą dieną ir kviečiame dalyvauti mūsų  
parengime. Nes mes pasirūpinome, kad visi bū-  
site gerai pavaišinti, turėsite sau daug malonu-  
mo ir paremsite dienraštį Laisvę.

Rengimo Komisija

## New Jersey naujienos

New Jersey valstijoje pasireiškė pusėtina bedarbė. Didžiąją dalį naujienos, kad geriausias vis yra Hudson County jau išmoka bedarbių pašalpinis po milijoną dolerių į mėnesį, ir sako, kad sausio mėnesį išmokėjimai bedarbių pašalpinis sieks vieną milijoną ir septynis šimtus penkis dešimtis tūkstančių dolerių.

Bedarbių skaičius, paėmus Jersey City, Union City, Hoboken ir Bayonne, N. J., esąs 14,500 ir vis su kiekvienu mėnesiu jų skaičius auga ir jau, palyginus su pereinamuoju tuo pačiu laiku, nedidėjančių skaičius žymiai paaušo.

New Jersey valstijos dirbantiesiems New York valstijoje turi mokėti New Yorko steitimo nuolaidų taksus. New Jersey valstija nieko negauna. Na ir Trentono valdininkai paskelbė karą New York valstijai, kad dalykus išlyginus ir kad New Jersey valstija gautų nuo New Yorko dirbančiųjų dalį taksų. Tas paliečia ir Pensilvanijos valstiją, kuri rubežiuojas su New Jersey valstija ir gėra dalis New Jersey piliečių dirba Philadelphiaje. Kuomi tas dalykas pasibaigs, tai ateitis parodys. Tačiau Trenton valdininkai sako, kad jie išmoka kiekvieną dieną bedarbių susilpinimui nuo 600 iki 700 tūkstančių dolerių.

Draugai Kiršilai, elizabetičiai, aplankė Floridą. Parvykę sako, kad jiems pasitaikė blogas oras, šalta ir jie vėl čia tą laiką būtų praleidę namie. Šaltis ir čia tokis pat buvo. Gerų laikų neturėjo, galia. Vakacijos nenusisėkė.

Mūsų tūli piliečiai sako, kad Amerikoje visi pasiturintys gyvena, vargo ir bėdų neturi.

Tačiau "Laisvės" vajuas

reikalu teko užtikti šeimyną, kuri skurdžiai gyvena. Motina serganti. Sūnus karo invalidas. Vanduo iš virtuvės išimtas. Dūrys sulūžusios ir vėjas kaukia. Namų savininkas vis sako, kad sutaisys vandenį namuose, bet jau praėjo kelios savaitės ir nieko nedaro. Tai skaudus reginys ir verta šeimyną pasigailėjimo.

Bet tai tik vieną šeimyną teko užtikti iš tūkstančių. Mažiau ir esu įsitikinęs, kad yra daugiau panašių šeimynų su panašiu gyvenimu, ypačingai sulaukęs seno amžiaus, nustoje sveikatos ir palikę be draugų ir visų užmiršti.

Teko užtikti ir nusiskundimų, kad dėl blogos valios žmonių skundų tūli apleidžia. Jų apdrauda beveik buvo išmokėta, dabar jie viską praradę. Bet pastebėjus, kad gali sugrįžti pasimokėdami užtikta dukles, dalykus praleidžia tylėjimu.

Tai jau žieminės šventės praėjo. Mūsų organizacijos neturėjo jokio parengimo. Nebuvo nei Naujų metų sveikos. Senstame ir sėdime. Sėdėdami niekam nenusikalstame. Be pasilinksminimų praleidžiame dalykus neišdiskusavę ir tuomi pačiu atsiliekame nuo progreso.

Bet šiame "Laisvės" vajuje dirbdami bendrai, matysime, kokias pasekmes turėsime. Connecticut draugai pasiryžę rusinėti laurų vainiką, laimėti pirmą dovaną. Ir jeigu jiems tas pavyks, tai jie liks pergaletojai ir mes jiems atiduosim už jų triušą garbę, ir jie bus jau trečią kartą mus pralenkę lenktynėse. Tačiau, jeigu mes laimėsime, tai prastame jų ant mūsų neįvykti. Tai bus abiejų valstijų ir vienu idėjų darbo reikalas.

Pilietis

## WILKES-BARRE IR PLYMOUTH, PA.

L.D.S. 60 ir L.L.D. 97 kuopų metiniai susirinkimai įvyko 16 d. gruodžio. Gražiai pavyko. O pavyko todėl, kad beveik visi nariai dalyvavo.

L.D.S. 60 kuopos pirmininkui J. Liutackui vadovaujant, organizacijos reikalai gerai atlikti. Komiteto pranešimuose pasirodė, kad viskas tvarkoje: nariai visi užsimokėję duokles, ligonių nėra.

Prot. sekret. M. Navickienė dar pranešė, kad 1957 m. turėjo 6 susirinkimus. piknikutį su pelnu ir draugišką išvažiavimą be pelno. Taip pat yra geriems reikalams paaukavę, ir dar keli desėčiai dolerių yra išde. Komisijų raportuose pasirodė, kad yra rengiama kartu su L.L.D. 97 kuopa Naujų Metų pasitikimui parė draugų Navickų stubo.

Kadangi šis susirinkimas buvo metinis, tad ir komitetas ateinančioms metams buvo renkamas. Visi nariai vienbalsiai nominavo ir užgėrė senąjį komitetą, į kurį įėjo šie draugai: pirm. J. Liutackas, vicepirm. O. Globičienė, fin. sekr. O. Krutulienė, prot. sekr. M. Navickienė ir išdininkas B. Navickas.

L.L.D. 97 kuopos susirinkimas

Organ. V. Žilinskas atidarė susirinkimą ir paprašė dalyvius išsirinkti tvarkos vedėją. Vienbalsiai išrinktas drg. V. Globičius. Prot. sekret. M. Navickienė sklandžiai parskaitė užrašus iš praėjo susirinkimo. Komiteto pranešimai parodė, kad kuopoje viskas tvarkoje, tik vieno nario netekome, nes Petras Čerėška mirė. Buvo 18 narių, o dabar turime 17. Ateinantiems metams komitetas vienbalsiai užgirtas tas pats.

Užuojauta Leonui Prūseikai Po kuopos reikalų atlikimo, kilo klausimas apie Leoną Prūseiką, kuris yra sergantis

sunkia liga. Čia V. Žilinskas skaitė K. Ptriekienės laiško dalį, kur paaiški L. Prūseikos padėtis. Po trumpo apkalbėjimo, B. Navickas įnešė paskirti \$10 auką iš izdo pagerbimui jo 70 metų amžiaus sukaččiai ir kaip paramą jo sunkioje ligoje.

Įnešimas vienbalsiai užgirtas. O susirinkimo dalyviai tam pačiam tikslui aukėjo sekančiai:

Po 2 dol.: B. Navickas ir V. Žilinskas. Po 1 dol.: E. Čerėklienė, O. Krutulienė, A. Masaitis, R. Jarvis, J. Liutackas ir V. Globičius. Viso \$10.00 L.L.D. 97 kp. iš izdo 10.00 E. Kasparienė, Wilkes Barre, Pa. ... 5.00 Viso \$25.00 Mes visi linkime jums, mie-

sonkia liga. Čia V. Žilinskas

## Stoka daktarų dėl protinių ligoninių

American Psychiatric Ass'n pareiškė, kad Jungtinės Valstijose yra labai didelis nuosimtis piliečių protiniai sergančių. Tuo pat kartu yra didelė stoka daktarų, slaugių, patyrusių darbininkų protinių ligonių aptarnavimui. Iš 48-ųjų valstijų tik 28-nios yra, kurios nors dalinai padengia reikalavimą, o 20-ųjų valstijų tas stovį žemiau 10 procentų reikalau. Tik 15-ka valstijų turi daktarų ir ligoninių, padengiančių 50 nuosimčių reikalavimą, o kitos stovi žemiau. Bendrai viso šalyje protinių ligonių aptarnavimas daktarais, slaugėmis, ligoninėmis yra tik 45 nuosimčių galimybės padengti reikalavimą.

New Yorko valstijoje reikalavimas aprūpintas tik 29.5 procentų, o daktarais tik 15-ka daugiau, kaip ant penktadalis.

## Tai "daug išmoko"

Christine Nystrom, 16-kos metų, kolegijos studentė, dar prezidentas Youth Church Council, pavogė automobilį ir leidosi Hutchinson vieškelio didžiu greičiu. Kada ji pastebėjo, kad policininkas vėjas, tai leido automobilį 100 mylių greičiu. Pasivijus drožę į R. P. Speringo, 47-ųjų metų žmogaus karą, ir abu nusirito nuo kelių. Speringą užmušė vietoje. Mergina išėjo iš automobilio lauko ir dar norėjo pabėgti, bet buvo suimta. Ji išlikusi sveika. Ji yra Mount Vernon gyventoja.

Ankara, Turkija. — Turkijos premjeras Manderes norėtų su Graikija švelninti santykius dėl Kipro salos. Abi šalys yra NATO nariai ir pešai.

## Philadelphia, Pa.

Draugė Pietienė jau kuris laikas kaip serga. Buvo ligoninė, turėjo operaciją, dabar sveiksta namuose. Draugės ir draugai philadelphiečiai, atliankite ligonę, už ką ji bus jums labai dėkinga. Jos anrašas: 2146 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa.

Camdenietis

las drauge Leonai, greito pakeikimo! Mes tvirtai tikimės, kad jūs greitai susiprėsitė ir vėl būsite su mumis.

V. Ž.

NORWOOD, MASS.

MIRUS

## Elzbietai Yasinkėnienei

Reiškiame širdingą užuojautą jos dukrelei Olgai, žentui A. Zarubai, sūnui P. Yasiukėnui, jo žmonai Millie ir visai jų šeimynai.

Mrs. VERONIKA VITARTIENĖ  
Mr. ir Mrs. B. VITARTAS  
Mr. ir Mrs. CH. VITARTAS

BINGHAMTON, N. Y.

Sveikinu visą Laisvės štabą su

## NAUJAIS METAIS

Linkiu geros sveikatos ir ištvermės.

JOHN VAICEKAUSKAS

# New Yorko ir Apie Linkės Žinios

## Pažinkime savo miestą— New Yorką

### APIE LONG ISLAND (Ilgąją Salą)

Long Island. Labai pritaikytas vardas šiai salai, nes ji (Ilgoji Sala) turi nuo Rytų upės iki jos rytinio galo 118 mylių ilgio. Jos plotis yra tik nuo 12-kos iki 23-ųjų mylių. Bendrai ji užima 1,692 kvadratinės mylios plotą. Jos gyventojų bus arti 7,000,000.

Ilgoji sala yra svarbi ir tinklejama jūrininkystei. Nuo Atlanto vandenyno pusės yra viena eilė salų ir šimtai mažų salyčių. Jų vakarinis jos iškyšulys yra Coney Island, kiek toliau į piet-rytus — Rockaway, tarpe kurio ir Ilgosios salos yra Jamaica užlaja. Toliau į rytus Long Beach sala, dar toliau — Jones Beach sala, o už jos — Fire Island, siaurutė, bet 60 mylių ilgio.

Tarpe šių didesnių tarp mažųjų salų ir Ilgosios yra visa eilė užlajų — East Bay, So. Oyster Bay, Great So. Bay, Moriches Bay, Shinnecock Bay ir kitos.

Prie tų salų krantų yra labai daug ir gerų jūrinių maistinių. Didžiausios iš jų: Coney, Riis Park, Rockaway, Long Beach, Jones Beach ir kitos. Pajūriu išvesta gražūs automobiliams bulvarai, vasaros laiku labai malonu pasivažinėti — iš abiejų pusių vanduo.

Iš šiaurinės pusės Ilgąją salą nuo sausyno, New Yorko ir Connecticut valstijų, atidalina didelė jūrinė užlaja, kuri vadinasi Long Island Sound. Ši užlaja turi 110 mylių ilgio ir vietomis iki 30 mylių pločio.

Ant Ilgosios salos yra dvi New Yorko miesto dalys — Brooklynas ir Queens, kurios abi bendrai turi apie 1,500,000 gyventojų. Brooklynas sudaro Kings apskritį, o Queens apskritis, susidariusi iš daugelio buvusių atskirų miestelių, vadinasi tuo pas vardu — Queens. Į rytus yra Nassau apskritis, kuri siekia Farmingdale ir turi 300 ketvirtinių mylių, o toliau į rytus nuo jos yra Suffolk apskritis, kuri siekia net patį salos rytinį galą. Ji yra viena didžiausių, nes turi 922 kv. mylias.

Ilgoji sala, už apie 80 mylių nuo Brooklyn, pasiekus Riverhead skyla į dvi dalis. Ten salos viduje yra didelė Peconic užlaja. Nuo Riverhead šiaurinė dalis Ilgosios salos suka linkui Conn. valstijos, smailėja, turi keles atskalas — salas. Per jas planuoja pastatyti 25 mylių ilgio tiltą į Conn. valstiją.

Pietinė Ilgosios salos dalis labai susiaurėja, tik iki poros mylių Shinnecock užlajos srityje. Vėliau vėl darosi platesnė ir jau daug aukštesnė, artėjant prie pat galo — Montauk Point jau ir pusėtinai yra aukštumų.

Ilgąją salą surado, išaiškino, kad tai nėra sausyno dalis, Hudsonas, 1609 metais. Ilgoji sala yra buvęs jūrų dugnas, dar nesusipėjusi pasidengti storesniu sluoksniu.

Laimingų ir Derlingų Naujų Metų Viesiems Mano Draugams. Būkite dėkingi Aukščiausiam. Duokime gėlių pažįstamiems. Daug turi reikšmės, mažai kainuoja.

TOM SMITH (florist). 374 Livingston St., Brooklyn. TR. 5-3971.

Svenčių Linkėjimai Viesiems! Nustebinkite su gražiu Elgin laikrodžiu ar bi kokiais žemėgais. Pirkite nuo pastikimo aukso.

C. H. LOHMAN Jewelers 15-24 122nd Street, College Pt., N. Y. FL. 3-0010

judžemio. Labai retai kur auga dideli medžiai, didžiojoje suskurusios pušaitės; lapiniai yra didesni tik šiaurinėje dalyje, kur yra kalnų. Su la pagarsėjus skanomis bulvėmis, na ir "Long Island ančimimis", kurių užlajose augina dešimtimis ir šimtais tūkstančių. Saloje yra daug ūkininkų, kurie augina daržoves ir pristato į miestą.

### Labai daug žuvų

Kadangi sala yra apsupta jūrų vandeniu ir turi daugybę užlajų, taipgi ežerų, tai ji turtinga žuvimis. Ramesnės užlajos yra turtingos "klamsais", kostricomis (oisteriais), unguriais, krabais, vėžiais. Atlanto vandenyno pakraštys yra turtingas įvairiausia žuvimi, nuo mažųjų iki didelių.

### Istorinės vietos

Ilgoji sala turi daug Amerikos žmonių istorinių liekanų. Čia yra daugelis miestelių nedidelių, bet jie seni, daugelis jų dar pirm Amerikos Revoliucijos o įsteigti. Amaganset įsteigtas 1650 metais, Babylon — apie tą laiką, 1790 metais ten buvo apsisotęs Washingtonas. Brooklynas įsteigtas 1653 m., Freeport — 1783, Glen Cove — 1725 m., Hempstead — 1683 m., Jamaica 1750 m., Lawrence — 1767 m., Massapequa — 1770 m., Montauk Point žibintas pastatytas 1795 metais, Oyster Bay — 1749 m., Port Washington — 1700 m., Roslyn — 1750 m., Southampton — 1640, Southold — 1640 m., Stony Brook angly įsteigtas 1699 m., dar yra jų malūnas.

Daugelis miestelių turi indėnų giminių vardus, nes ant Ilgosios salos buvo trylika indėnų giminių. Kiti turi anglų miestų vardus.

Oyster Bay miestelyje laike amerikiečių sukilimo buvo anglų karo štabas. Ten yra lapai, kur kopyčioje guli palaidotos buvęs Amerikos prezidentas Theodore Rooseveltas. Jis buvo 26-tas Amerikos prezidentas, gimęs 1858 ir miręs 1919 metais.

Ant Ilgosios salos yra labai daug karinių fabriku, kaip Republic Aircraft fabrikas Farmingdale, taipgi visa eilė kitų. Dėka to greitai auga miesteliai. Levittown nusitęsė skersai salą į keleris metus. Ten pastatyta apie 40,000 gyvenamųjų vienišai šeimai kiekvienai ir visi panašūs vienas į kitą. Brookhaven yra atomų milžiniška laboratorija. Ant salos yra visa eilė orlaivių, vienas iš didžiausių Amerikoje — N. Y. International Airport.

Iš tokios rūšies industriją suvauka daugiau jaunos žmonės. Ir čia, kada raketos pradėjo daryti didelį progresą, tai valdžia atsaukė užsakymų ant karinių lėktuvų. Todėl nemažai darbininkų yra paleista iš darbo. Vienu kartu sujudo valdininkai, biznierių ir darbininkai. Net į Washingtoną vyko delegacija reikalaujant Ilgosios salos fabrikams darbo.

Spauda irgi šaukia, kad jauni žmonės įsigijo namus, rakandus, automobilius ant išmokėjimo, nes jie tikėjo, kad jų "darbas ilgam yra užtikrintas". Staigiai apsisotjo naujų namų statyba. Atsirado daug pardavimui ir jau vis "tušti". Atseit, jų savininkai išvažiavo kitur darbo ieškoti, kur yra daugiau skirtingų industrijų.

Varšuva. — Lenkija areštavo du asmenis, kurie kaltinami šnipavime apie karinius lėktuvus užsienio valstybių naudai.

## Geros buvo Sovietų ir Amerikos mokslininkų diskusijos

Pirmadienį per Columbia radijo tinklus diskusavo Amerikos ir Tarybų Sąjungos profesorai ir mokslininkai. Amerikiečiai buvo New Yorko, o Sovietų mokslininkai Maskvoje. Tinklai buvo sujungta ir gerai veikė.

Iš Amerikos pusės buvo Dr. Croll Newson, Dr. Barnaby Keeney ir Dr. Gaylard Hornwell, universitetų mokslininkai.

Iš Sovietų pusės — Dr. Ivan Petrovsky, Dr. Michail Čelikin ir Dr. Polukin, taip pat universitetų ir institutų vedėjai. Tema buvo apie mokslą, jo reikšmę ir sistemą. Amerikiečiai sakė, kad čia yra "laisva mokslo sistema". Tarybiniai profesorai sakė, kad tarybinė sistema yra pranašesnė. Dr. Polukinas pareiškė:

"Mes manome, kad mūsų mokslas ne tik geriau pastatytas, sutvarkytas, bet jis kaip tik taip vedamas, kaip būtina reikalinga... Kas pas mus nori pasirinkti vieną ar kitą mokslo saka, mes tam neprieštaraujame, bet tik studentui padedame".

## 50,000 bedarbių į savaitę

New Yorko valstijos nedarbo apdraudos skyrius pranešė, kad kalėdų savaitę New Yorko mieste bedarbių skaičius padidėjo ant 50,000. Žinoma, jie žino tik tuos, kurie padavė reikalavimą gauti nedarbo apdraudą. Bet jau praktika parodė, kad daugelis darbininkų netekę darbo dar tuoju nesikreipia tos apdraudos, bet pirma ieško, kad susirasti kur nors kitą darbą.

Kelių darbai už \$22,000,000

Long Island gyventojus labai palietė nedarbas, nes čia yra daug karinių lėktuvų fabriku, kurie pergyvena krizę. Todėl New Yorko valstijos gubernatorius Harrimanas patvarkė, kad paskirti \$22,000,000 naujų kelių pravedimui, kad suteikus bedarbiams darbą. Bet aišku, kad nors tas gelbės, bet ne daug.

Maskva. — Mirė žymus generolas N. I. Prikidko. Jis dalyvavo Stalingrado gynyne. Gimęs 1899 metais, į karo tarnybą stėjo 1920 metais.

## Laisvės B-vės Dalininkų Suvažiavimas ir Banketas

Šis suvažiavimas bus labai svarbus, nes jis turės išspręsti, ar ištesėsime leisti Laisvę dienraščiu dar 1958 m. Todėl visi dalininkai turi dalyvauti šiame suvažiavime ir pareikšti savo nuomonę šiuo svarbiu klausimu.

Suvažiavimas įvyks Sekmadienį

Sausio 26 d., 1958 m. Pradžia 11 val. ryto

Liberty Auditorijoje, 110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y. Toje pačioje salėje, 6 val. vakare bus banketas.

Kviečiame visus apšvietą branginančius atsilankyti į banketą ir tuo paremti dienraštį Laisvę materialiai. Prie geru maistu gausingos vakarienės, čia turėsime progą pasikalbėti su svečiais, atvykusiais iš kitų miestų.

VAKARIENĖS BILJETAS \$3.

Prašome iš anksto įsigyti bilietą.

RENGĖJAI

4 pusl. Laisvė (Liberty) Penktadien, sausio (Jan.) 3, 1958

## AIDO CHORAS

Visi aidičiai prašomi atvykti į pamoką šio penktadienio vakarą, sausio 3, 8 val. Labai laukiami sugrįžtančių buvusių choriečių ir įstojančių naujų. Dabar laikas pradėti visiems, nes pradėsime mokytis naujų dainų, pasiruošiant pavasarinėms koncertų programoms. Valdyba

## PRANEŠIMAS

RICHMOND HILL, N. Y. LLD 185 kp. susirinkimas įvyks sausio 8 d., 7:30 val. vak., 110-06 Atlantic Ave. Nariai malonėkite dalyvauti, nes bus renkama nauja valdyba, ir kurie nepasimokėję už 1957 m., prašome pasimokėti ir pasiimti knygą. Ch. Balchunas. (2-3)

RICHMOND HILL, N. Y. LDS 46 kp. metinis mingas įvyks trečiadienį, sausio 8 d., 7:30 val. vak., Liberty Auditorium, 110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill. Visi nariai prašomi dalyvauti. Išgirsite raportus iš kuopos veiklos. Taipgi reikės gerai pasikalbėti apie naujų narių gavimą. Kom. (2-3)

BROOKLYN, N. Y. LDS 1-mos kuopos metinis susirinkimas įvyks antradienį, sausio 7 d., 7:30 val. vak., Liberty Auditorium, 110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill. Visi nariai kviečiami dalyvauti susirinkime, nes kuopos valdyba patiekė metinį raportą iš savo veiklos. Nepamirškite pažūrėti į savo mokesčių knygute. Taipgi prašioje ir vėl reikia duokles užsimokėti. Valdyba. (2-3)

BROCKTON, MASS. LLD 6 kuopos susirinkimas įvyks trečiadienį, sausio 8 d., 7:30 val. vak., 8 Vine St., 7:30 val. vak. Kviečiame narius dalyvauti. Manau, kad daktarų Stanislovačio ir Petrikos knyga jau bus prisijusta, galėsite pasiimti. Taipgi reikės aptarti planą 1958 m. veikimo. G. Shimaits. (1-3)

ELIZABETH, N. J. LDP Klubas susirinkimas įvyks sausio 5 d., 408 Court St., 10 val. ryto. Bus svarbus susirinkimas. Po susirinkimo įvyks LLD 54 kp. susirinkimas. Nariai dalyvaukite, gal bus atėjus knyga, kurią galėsite pasiimti. A. S. (253-2)

LORDS PASTRY SHOPPE 141 Merrick Rd. Massapequa Park, L. I. NY. 8-5370 Diabetic Coffee Cakes, cookies, pies for Diabetics. Bread made 100% from Gluten Flour. Phone for Special Orders.

MATTHEW A. BUYUS (BUYAUSKAS) LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS Newark 5, N. J. Market 2-5172 426 Lafayette St.